

Rivierkreeft problematiek en handelingsperspectieven

Eindsymposium Kennisplatform Rivierkreeft

Orion-gebouw WUR-Campus

Fabrice Ottburg, 11 december 2019

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

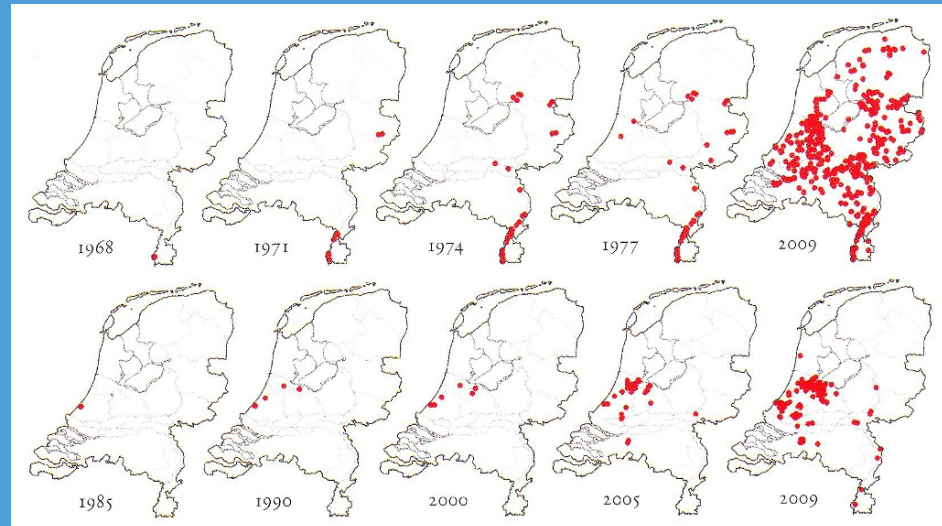
100years
1918 — 2018

Hoeveel en welke exotische rivierkreeften zijn nu gevestigd in Nederland?

1. Turkse rivierkreeft (*Astacus leptodactylus*)
2. Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft (*Orconectes limosus*)
3. Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft (*Orconectes virilis*)
4. Rode Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*)
5. Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus acutus*)
6. Californische rivierkreeft (*Pacifastacus leniusculus*)

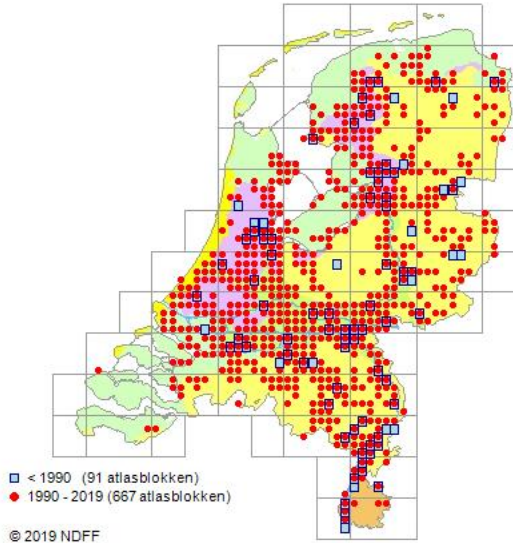
Orconectes limosus

Cumulatieve verspreiding

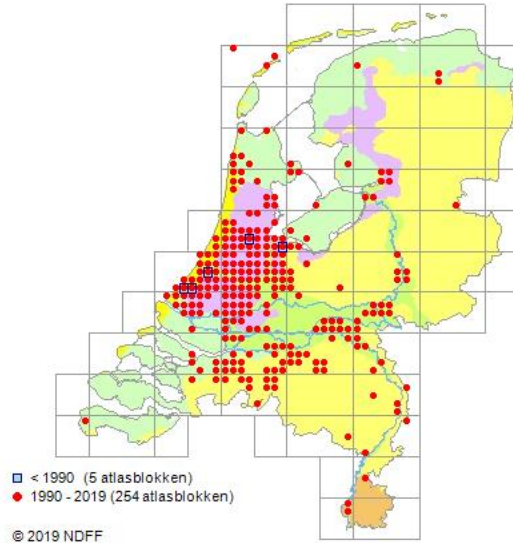

Procambarus clarkii

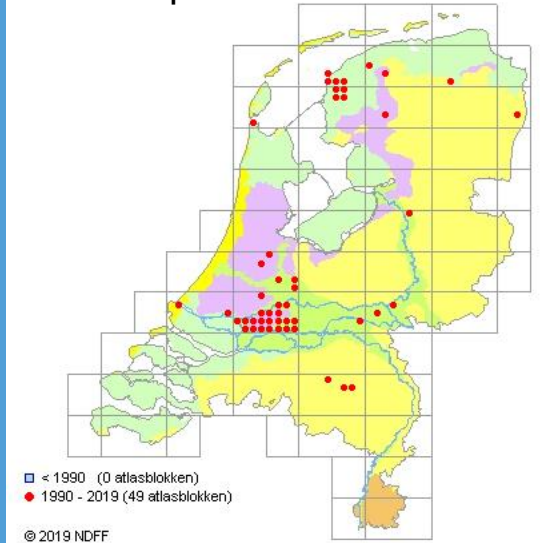
Gevlekte USA kreeft

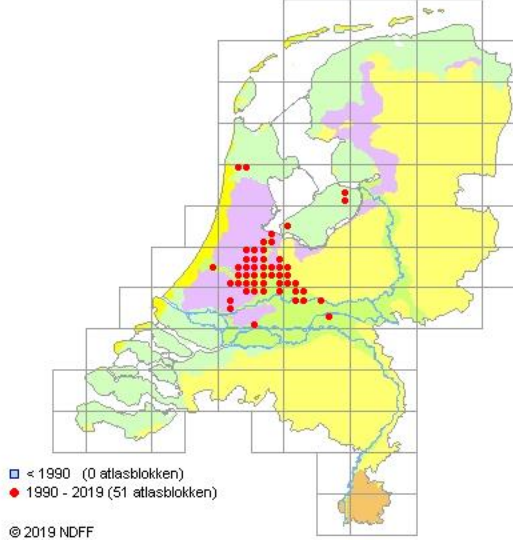
Rode USA kreeft

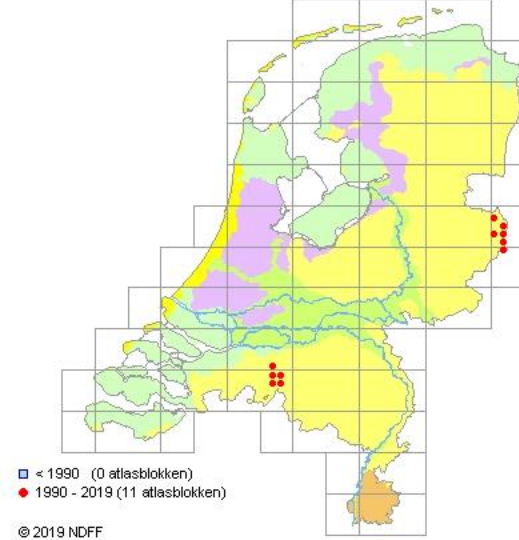
Gestreepte USA kreeft

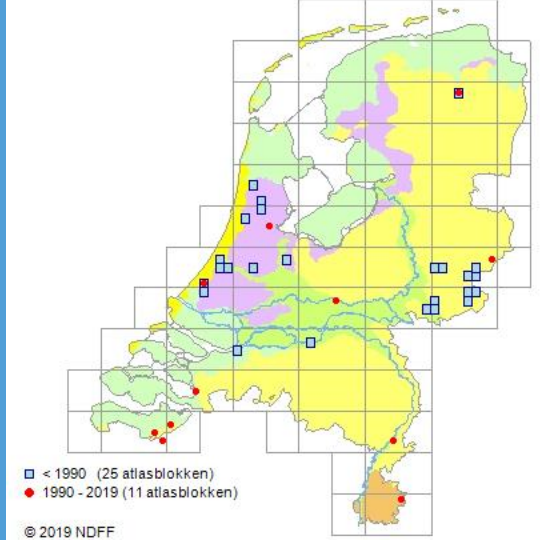
Geknobbelde USA kreeft

Californische r-kreeft

Turkse r-kreeft

Wij zijn goed in literatuur studies

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Literatuurstudie naar de biologie, impact en mogelijke bestrijding van twee invasieve soorten: de rode Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*) en de geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft (*Orconectes virilis*)

I. Roessink
S. Hudina
F.G.W.A. Ottburg

Alterra-rapport 1923, ISSN 1566-7197

atkb
Natuurwetenschappelijk Instituut voor de Aardrijkskunde en Ecologie

Onderzoek in het Veenweidegebied naar Exotische Rivierkreeften

100 Jaar Wetenschappelijk Instituut voor de Aardrijkskunde en Ecologie

2009

2010

2010
EIS
European Invertebrate Survey
Nederland

INVASIVE FRESHWATER CRAYFISH IN THE NETHERLANDS: A PRELIMINARY RISK ANALYSIS

MENNO SOES & BRAM KOESE

Bureau Waardenburg bv
Consultants for environment & ecology

Invasieve exotische kreeften in het beheergebied van waterschap Rivierenland

Verkenning van effecten, risico's en mogelijke aanpak

P. Lemmers
B.H.J.M. Crombaghs
R.S.E.W. Leuven

In opdracht van:
waterschap Rivierenland

2018

2015

Kennisdocument rivierkreeften

Publicatiedatum: 23 december 2015

A.S. Cougenis
IMARES rapport C18015

Europees Visserijfonds: Investeren in duurzame visserij

Kennisdocument uitheemse rivierkreeften Hoogheemraadschap van Rijnland

D.M. Soes

2018

Wij zijn goed in literatuur studies

UNIE VAN WATERSCHAPPEN **stowa**

Auteurs
Dolf Moerkens
Mark van Kruining
Tessa van der Wijngaart
Datum
9 augustus 2019
Versie
WWS 2.0

UITHEEMSE RIVIERKREEFTEN IN HET WATERSYSTEEM

Problemen en handelingsperspectieven voor waterbeheerders
Stand van zaken 2019

STOWA is het kenniscentrum van de regionale waterbeheerders (zowel de waterschappen) in Nederland. STOWA ontwikkelt, vergaart, verspreidt en implementeert toegepaste kennis die de waterbeheerders nodig hebben om de opgaven waar zij in hun werk voor staan, goed uit te voeren. Deze kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk, juridisch of sociaalwetenschappelijk gebied.

De Unie van Waterschappen is de vereniging van de Nederlandse waterschappen. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheeren van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. In totaal zijn er 23 waterschappen in Nederland. De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt de belangen van de waterschappen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.

Voor de problemen rond uitheemse rivierkreeften lopen op dit moment nog onderzoeken. In dit document wordt de problematiek geschetst op basis van de nu beschikbare informatie, wordt voor zover mogelijk een eerste handlingsperspectief geschetst en worden (onderzoeks)vragen geformuleerd om het handlingsperspectief verder vorm te geven. Op basis van nieuwe informatie kan dit op termijn mogelijk bijgesteld worden.

NEW!!! ???

16-11-2018

Antwoorden van minister Carola Schouten, LNV, op Kamervragen van Werveling en Dijkstra (beide VVD) mede namens minister van Infrastructuur en Waterstaat over het bericht

'Het rode gevaar komt uit het westen'

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum 16 november 2018
Betreft Beantwoording vragen over het bericht 'Het rode gevaar komt uit het westen'

Geachte Voorzitter,

Hieronder treft u de antwoorden aan op vragen van de leden Weverling en Remco Dijkstra (beiden VVD) mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 18279789

Uw kenmerk

2018Z17950

Exotische rivierkreeften in onze Hollandse wateren... Is dat erg? Wat doen ze dan?

- Nu kreeften in gebieden waar ze nooit eerder voorkwamen
- Impact op waterplanten en waterkwaliteit
- Impact op waterplanten bij >0.6 kreeft/m²
- Impact op waterkwaliteitsparameters bij 2.5 kreeft/m²
- Dichtheden van 2,5 kreeft/m² zijn gevonden (Van Emmerik, 2010)
→ impact op KRW doelstellingen (goede ecologische status)

Exotische rivierkreeften in onze Hollandse wateren... Is dat erg? Wat doen ze dan?

➤ Vergraven van oevers en bagger aanwas

Exotische rivierkreeften in onze Hollandse wateren... Is dat erg? Wat doen ze dan?

- Impact op inheemse fauna door:
  - Predatie
  - Competitie
  - Indirect door afnemen van waterplanten ofwel verlies van paaisubstraat en opgroeihabitat

Chozas meer in Noordwesten van Spanje na introductie van *P. clarkii*

Sterker afname van o.a.

Macrofauna (71%)-amfibieën (83%)-vissen-vogels (75%)

Wat doet 'onze' natuur?

➤ Predatie van andere dieren op kreeften?

Foto's bron internet

Wat doen 'wij'?

- Invasieve rivierkreeften staan op de EU exoten verordening → zijn ze gesignaleerd dan moet een land in actie komen...
- NL heeft dit gevat in een beheersplan: we gaan de verspreiding van de rivierkreeften beheersen...
- ...visserij is een van de middelen hiervoor. Derhalve is er een ontheffing opgesteld i.s.m. de sector en wetenschap.
- Wij kunnen er dus ook op vissen...

“Op dit moment is er al een kreeftenvisserij met economisch perspectief in het Groene Hart”

Foto bron internet

Wat doen 'wij'?

Kennisplatform Rivierkreeft (initiatief van Good Fish Foundation)

1. Hoe kan bestrijding middels visserij het meest effectief en met de minste risico's op verdere verspreiding ingericht worden?
2. Welke maatregelen moeten worden genomen zodat meer beroepsvissers op rivierkreeft kunnen gaan vissen
3. Verbeterde handhaving: een plan tegen illegale aanvoer van rivierkreeft aan horeca
4. Hoe het product 'rivierkreeft' te vermarkten?
5. Opheffen van wantrouwen tussen partijen

Wat zijn onze handelingsperspectieven?

1. Niet aan bestrijding doen en afwachten tot exotische kreeftenpopulaties door natuurlijke processen, of door de totstandkoming van een nieuw ecologisch evenwicht, instorten – **Zeer laag**
2. Commerciële kreeftenbevissing beroepsvisserij, conform het Masterplan van het ministerie van LNV - **Matig**
3. Commerciële kreeftenbevissing beroepsvisserij, conform het Masterplan van het ministerie van LNV met aanvullende kreeftenbevissing door het waterschap en benutting door burgers met kreeften-visakten - **Hoog**
4. Biologisch beheer door introductie van soortspecifieke ziekten van invasieve kreeften - **Matig**
5. Chemische kreeftenbestrijding - **Matig**
6. Stimuleren regulatie kreeftenpopulaties via systeemgerichte maatregelen door veerkracht en robuustheid van ecosystemen te vergroten – **Zeer hoog**

Handelingsperspectieven

Meest kansrijke handelingsperspectief is een combinatie tussen handelingsperspectief 3 en 6

Verlagen van natuurlijke draagkracht voor kreeften; enerzijds draagkracht- verlaging vanuit het onnatuurlijke systeem, anderzijds door faciliteren hogere dichtheden van predatoren. Strookt tevens met KRW-doelstellingen

Ondersteunend door aanvullende bevissing door beroepsvisserij, kreeftenbestrijders van waterschappen en burgers met kreeften-visakke

Naardermeer september 2019

12 meter lang
Circa 3,5 meter breed
42 m²

28 Rode Amerikaanse rivierkreeften in de krabbenscheer
Ofwel 1,5 kreeft per m²

En toch ondergedoken waterplanten en krabbenscheer

Hoe zit dit?

Naardermeer september 2019

De rode Amerikaanse rivierkreeft verplaatst zich vrij eenvoudig op het land en loopt dwars door de (broek)bossen naar ander water

Dank U

Fabrice.Ottburg@wur.nl

Foto's in deze presentatie zijn van Fabrice Ottburg©, tenzij anders vermeld

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100years
1918 — 2018

GOOD FISH
FOUNDATION

Europese Unie, Europees Fonds voor
Maritieme Zaken en Visserij